

УДК 336.1

Рибак С. О.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ДЕРЖАВНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ

Визначено інституційну структуру соціально орієнтованої державної бюджетної політики, спрямованої на створення інституційних механізмів забезпечення функціонування різних форм власності та господарювання і встановлення їх оптимального співвідношення в процесі соціалізації суспільного розвитку. Розглянуто інституційні засади такої політики в розрізі організаційно-правового та законодавчого забезпечення, інституційних основ міждержавних відносин, інституціональних основ міжбюджетних відносин, співробітництва державного і недержавного секторів, посилення соціальної відповідальності бізнесу тощо. Доведено, що значні фіскальні обмеження можливості розв'язання багатьох проблем соціальної сфери зумовлюють необхідність залучення додаткових джерел позабюджетного фінансування соціальної сфери, насамперед інвестицій великого бізнесу, завдяки реалізації державної регіональної політики в області корпоративної соціальної відповідальності. В Україні досі не брався до уваги потенційно широкий спектр соціальних процесів, що впливають на провідну роль держави в соціальній політиці. Попри це, багаторічна практика доводить, що держава не в змозі забезпечити повномасштабний соціальний захист. Тому обґрунтовано основні інституційні механізми підвищення рівня корпоративної соціальної відповідальності, соціального діалогу та ефективної організації і функціонування системи соціального партнерства. Дотепер такі недооцінені елементи соціального партнерства, як промисловість та регіональні ради, залишаються нереалізованими. Діяльність цих організацій є основою активзації соціальної спрямованості бізнесу на регіональному рівні. Такі заходи здатні забезпечити в майбутньому стратегічну стійку рівновагу між інтересами бізнесу, влади і суспільства, безконфліктне входження до динамічних глобальних процесів соціалізації суспільного розвитку. Доведено, що інституційна структура соціально орієнтованої державної бюджетної політики повинна сприяти зміцненню національного державно-приватного партнерства, ефективнішому управлінню державним сектором, поліпшенню корпоративного управління, створенню інституційних механізмів забезпечення функціонування різних форм власності й управління, та визначити їх оптимальне значення.

Ключові слова: бюджетна політика, соціальна політика, соціалізація бюджетної політики, інституціональні основи соціалізації суспільного розвитку, соціальні послуги, модель міжбюджетних відносин, соціальна відповідальність бізнесу, соціальне партнерство.

Рис. 1. Літ. 21.

Рыбак С. А.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНО ОРИЄНТИРОВАНОЇ ГОСУДАРСТВЕННОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ

Определена институционная структура социально ориентированной государственной бюджетной политики, направленной на создание институционных механизмов обеспечения функционирования разных форм собственности и хозяйствования и установление их оптимального соотношения в процессе социализации общественного развития. Рассмотрены институ-

© Рибак С. О., 2015

ционные основы такой политики в разрезе организационно-правового и законодательного обеспечения, институциональных основ межгосударственных отношений, институциональных основ межбюджетных отношений, сотрудничества государственного и негосударственного секторов, усиления социальной ответственности бизнеса и т. д. Доказано, что значительные фискальные ограничения возможности решения многих проблем социальной сферы обуславливают необходимость привлечения дополнительных источников внебюджетного финансирования социальной сферы, прежде всего инвестиций большого бизнеса, благодаря реализации государственной региональной политики в области корпоративной социальной ответственности. В Украине до сих пор не принимался во внимание потенциально широкий спектр социальных процессов, которые влияют на ведущую роль государства в социальной политике. Несмотря на это, многолетняя практика доказывает, что государство не в состоянии обеспечить полномасштабную социальную защиту. Поэтому обоснованы главные институциональные механизмы повышения уровня корпоративной социальной ответственности, социального диалога и эффективной организации и функционирования системы социального партнерства. До сих пор такие недооценённые элементы социального партнерства, как промышленность и региональные советы, остаются нереализованными. Деятельность этих организаций является основой активизации социальной направленности бизнеса на региональном уровне. Такие мероприятия способны обеспечить в будущем стратегически устойчивое равновесие между интересами бизнеса, власти и общества, бесконфликтное вхождение в динамические глобальные процессы социализации общественного развития. Доказано, что институциональная структура социально ориентированной государственной бюджетной политики должна способствовать укреплению национального государственно-частного партнерства, более эффективному управлению государственным сектором, улучшению корпоративного управления, созданию институциональных механизмов обеспечения функционирования разных форм собственности и управления, и определить их оптимальное значение.

Ключевые слова: бюджетная политика, социальная политика, социализация бюджетной политики, институциональные основы социализации общественного развития, социальные услуги, модель межбюджетных отношений, социальная ответственность бизнеса, социальное партнерство.

Serhii Rybak

INSTITUTIONAL STRUCTURE OF SOCIALLY ORIENTED STATE FISCAL POLICY

The article is devoted to definition of institutional structure of a socially oriented state fiscal policy aimed at creation of the institutional mechanisms to ensure the functioning of various forms of ownership and management and to determine their optimal value in the socialization process of social development. Institutional framework of socially oriented state fiscal policy is explored in the context of legal organizational and legal framework, institutional framework of intergovernmental relations, cooperation between the government and private sectors, strengthening the social responsibility. It is proven, that significant fiscal constraints of an opportunity to address many problems of the social sphere substantiate the need to attract additional sources of extrabudgetary funding to the social sphere, and above all, big business investments by the state regional policy in the field of corporate social responsibility. Social Policy of Ukraine hitherto does not take into account the potentially wide range of social processes, resulting in the dominant role of the state in social policy. However, as a long-standing practice, the state is unable to provide a full-scale social protection. Therefore, it is substantiated the basic institutional mechanisms to improve the level of corporate social responsibility, social dialogue and effective organization and functioning of the system of social partnership. Until recently the following underestimated elements of social partnership, as industry and regional councils,

remain unfulfilled. The activities of these organizations are the basis of activation of the social orientation of business at the regional level. Such measures are capable to provide strategic future sustainable balance between the interests of business, government and society, conflict-free entry into the dynamic global socialization process of social development. It is proven that institutional structure of a socially oriented state fiscal policy should help to strengthen national public-private partnership, the more effective management of the public sector, to improve corporate governance, creation of the institutional mechanisms to ensure functioning of various forms of ownership and management, and to determine their optimal value.

Key words: fiscal policy, social policy, fiscal policy socialization, institutional foundations of social development socialization, social services, model of intergovernmental relations, corporate social responsibility, social partnership.

JEL classification: H72, H75, H77, J38, M14.

Соціалізація бюджетної політики держави є однією з ключових складових процесу світової економічної трансформації, основаної на інтеграції приватних і суспільних начал, що проявляється в соціальній переорієнтації виробництва, гуманізації праці й життя людей, розвитку соціальної сфери і людини, зміні структури попиту та споживання.

Інституціональні засади соціалізації суспільного розвитку, котрі забезпечують процес сучасного розширеного відтворення, визначаються не лише потребами виробництва, а й попитом на приватні та суспільні блага, які надають соціальна сфера і держава для невиробничого споживання. Такий попит є мінливим, що зумовлено трансформацією ієрархії суспільних потреб, тому зміни інституціональних основ є наслідком ускладнення інтеграційної взаємодії економічної й соціальної сфер суспільного життя; відображають поглиблення поділу праці, інфраструктурні зміни, диференціацію окремих елементів господарства та суспільних потреб; являють собою механізм, який забезпечує синтез процесів організації й самоорганізації в економіці, компенсує посилення різноманітності та неупорядкованості окремих факторів, що впливають на діяльність суб'єктів господарювання.

У зв'язку із цим постає необхідність дослідження інституціональних основ соціально орієнтованої державної бюджетної політики.

Аналізу цієї проблеми в процесі трансформації бюджетної системи й механізму бюджетно-податкового регулювання в Україні присвячено праці Е. М. Лібанової [1–5], Т. І. Єфименко [1; 5–7], С. С. Гасанова [1; 5; 7], Н. М. Деєвої [1; 8], І. О. Курило [1; 2], Л. С. Лісогор [1; 5], О. В. Макарової [1; 2; 4; 5], В. М. Матвійчука [9], В. І. Надраги [10], В. М. Новікова [1; 5], Ц. Г. Огня [11], К. В. Павлюк [5; 12–14], В. Г. Саріогло [1; 4; 5], О. В. Степанової [13; 14], Л. М. Черенько [1; 5]. Окремі аспекти зазначеної проблематики досліджували С. О. Біла, В. М. Гриньова, Г. А. Дмитренко, Я. А. Жаліло, Н. В. Кузьминчук, М. О. Кушнір, Н. С. Медведкова, О. О. Молдован, М. М. Новікова, П. В. Проноза, О. С. Ривак, Т. А. Тищук, Л. В. Фещенко, О. В. Шевченко та ін.

Метою статті є встановлення особливостей такої структури для створення інституційних механізмів забезпечення функціонування різних форм власності та господарювання і визначення їх оптимального співвідношення в процесі соціалізації суспільного розвитку.

Соціалізація бюджетної політики держави здійснюється за умов відповідного інституціонального забезпечення, тобто розроблення норм права у

сфері суспільних і економічних відносин, а також заходів та дій держави, спрямованих на створення або трансформацію наявних інститутів власності, фінансових, соціальних, правових, політичних, соціальних явищ (психологічних, етичних), які впливають на соціалізацію суспільного розвитку.

Елементами інституціональної структури соціально орієнтованої державної бюджетної політики, на нашу думку, є:

- 1) закони, постанови, нормативно-правові акти;
- 2) система управління бюджетом;
- 3) інституційна структура соціальної політики України: системи соціальних гарантій (мінімальні соціальні стандарти), соціальної допомоги соціального страхування;
- 4) конкуренція, мотивація, підприємницьке та інвестиційне середовище, ринкова інфраструктура;
- 5) кредитна, валютна і податкова системи, бюджет, механізми державного фінансового контролю;
- 6) відносини між суб'єктами господарювання;
- 7) ділова етика, звичаї, традиції.

Зауважимо, що система управління бюджетом охоплює: органи законодавчої та виконавчої влади, які беруть участь у розробленні проекту та прийнятті державного бюджету (Верховна Рада України, місцеві ради, Кабінет Міністрів України, державні адміністрації, виконавчі комітети); органи оперативного управління бюджетом, до яких належать органи системи Міністерства фінансів України (Міністерство фінансів України, обласні фінансові управління і міське фінансове управління м. Києва, міські та районні фінансові відділи), Державна фінансова інспекція України, Державна казначейська служба України, Державна фіскальна служба України, Рахункова палата України; нефінансові органи, котрі не беруть прямої участі в бюджетному процесі, але виконують окремі функції, пов'язані з ним (Міністерство внутрішніх справ України, органи юстиції та нотаріальні, природоохоронні інспекції, Антимонопольний комітет України, галузеві міністерства й відомства, підприємства, які отримують грошові кошти з бюджетів усіх рівнів і здійснюють фінансування підвідомчих установ та організацій).

За сучасних умов інституціональна інфраструктура соціалізації суспільного розвитку має забезпечувати доступ до новітніх досягнень у сфері інформаційних і комунікаційних технологій, надавати суспільні блага, котрі формують інтелектуальний потенціал суспільства, якість людських ресурсів, рівень освіти і стан здоров'я населення, інші чинники соціальної захищеності населення та конкурентоспроможності людини й економіки. Такий підхід дає можливість включати до інституціональної інфраструктури соціалізації суспільного розвитку різні за змістом і призначенням галузі. Насамперед – галузі сфери соціальної інфраструктури, які надають приватні та суспільні блага й безпосередньо забезпечують процес соціалізації індивідів і економіки (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, засобів масових комунікацій), обсяг і якість підготовки людей (духовної, підприємницької, професійної тощо) для участі в господарській діяльності [15; 16].

Зміна економічних відносин у процесі соціально-економічного розвитку зумовлює реформи інституціональної структури соціально орієнтованої

державної бюджетної політики, що потребує активізації державного управління та координації всіх сфер підприємництва й господарської діяльності державних і недержавних, комерційних і некомерційних організацій.

З огляду на природу соціалізації бюджетної політики держави та особливості інституціональної структури соціалізації суспільного розвитку, доцільно досліджувати інституціональну структуру соціально орієнтованої державної бюджетної політики в розрізі: законодавчого та організаційно-правового забезпечення; інституціональних основ міжбюджетних відносин; співробітництва державного і недержавного секторів у процесі її реалізації; посилення соціальної відповідальності бізнесу.

Основною передумовою провадження соціально орієнтованої державної бюджетної політики є законодавче та організаційно-правове забезпечення. У цій політиці повинен реалізовуватися пріоритет економічної доцільності, тобто макроекономічного ефекту. В Україні поняття і сутність бюджетної політики законодавчо визначені ст. 10 Господарського кодексу України [17]; це політика, спрямована на оптимізацію та раціоналізацію формування доходів і використання державних фінансових ресурсів, підвищення ефективності державних інвестицій у народне господарство, узгодження загальнодержавних і місцевих інтересів у сфері міжбюджетних відносин, регулювання державного боргу та забезпечення соціальної справедливості при перерозподілі національного доходу. У ст. 33 Бюджетного кодексу України встановлено основні напрями бюджетної політики на наступний бюджетний період і передбачено порядок її формування та затвердження, цілі й складові, що визначають бюджетний процес загалом [18].

При формуванні соціально орієнтованої державної бюджетної політики слід урахувати такі умови: дотримання об'єктивних економічних законів і закономірностей розвитку суспільства; зважання на досвід господарського, фінансового й бюджетного розвитку; вивчення та адаптація зарубіжного досвіду; врахування поточного етапу розвитку суспільства; застосування комплексного підходу до розроблення та реалізації інструментів бюджетної політики.

Система надання соціальних послуг є важливим елементом соціально орієнтованої державної бюджетної політики, а її розвиток – частиною зобов'язань України щодо виконання Європейської соціальної хартії. Оцінювати результативність трансформації системи соціальних послуг з погляду її ефективності зарано, проте є перші підсумки реформування, пов'язані зі змінами нормативно-правового забезпечення сфери соціального обслуговування.

Сфера соціальних послуг регулюється насамперед Законами України “Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю” від 21.06.2005 № 2558-3, “Про соціальні послуги” від 19.06.2003 № 966-IV, “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” від 05.10.2000 № 2017-III та ін. Її базові механізми розкриті в таких підзаконних актах, як Порядок взаємодії суб'єктів соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 № 895, Порядок виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб), затверджений постановою Кабінету Міні-

стрів України від 21.11.2013 № 896, постанова Кабінету Міністрів України “Деякі питання діяльності територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг)” від 29.12.2009 № 1417, Загальне положення про центр соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 573.

У 2012 р. розпочато поступове скорочення обсягу соціального законодавства, гармонізацію та уніфікацію нормативних актів; узгодження термінологічних розбіжностей та визначення єдиних принципів надання соціальних послуг. Завдяки внесенню змін до Законів України “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”, “Про соціальні послуги”, ухваленню Закону України “Про громадські об’єднання” від 09.12.2015 № 4572-VI створено підґрунтя для підвищення ефективності соціального обслуговування населення.

Суспільні трансформації давали надію на соціалізацію бюджетної політики держави. Проте розгортання антитерористичної операції (АТО) на Сході України наповнило соціальну політику специфічним змістом. У 2014 р. внесено зміни до Закону України “Про реабілітацію інвалідів в Україні” від 06.10.2005 № 2961-IV щодо забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації учасників АТО, які постраждали під час її проведення; до деяких законів України стосовно додаткових гарантій соціального захисту військовослужбовців у особливий період, у частині пенсійного забезпечення осіб, звільнених із військової служби.

У 2015 р. прийнято зміни до окремих законів України щодо посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб; до Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 02.03.2000 № 1533-III щодо періодичності, строків виплати допомоги по безробіттю; Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 22.10.1993 № 3551-XII стосовно посилення соціального захисту родин Небесної Сотні та статусу осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України; до деяких законів України щодо посилення соціального захисту інвалідів, котрі не мають права на пенсію чи соціальну допомогу; до Закону України “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам” від 16.11.2000 № 2109-III щодо встановлення щомісячної доплати інвалідам з дитинства.

На сучасному етапі відбуваються суттєві зміни бюджетної політики, спрямовані на децентралізацію видаткових повноважень і впровадження нових напрямів видатків. Законами України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” від 28.12.2014 № 79-VIII, “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо уточнення та приведення окремих положень у відповідність із нормами діючого законодавства” від 15.01.2015 № 118-VIII та “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” від 02.03.2015 № 212-VIII започатковано докорінне реформування міжбюджетних відносин. Передбачається передача на регіональний та місцевий рівні видатків на здійснення окремих заходів та фінансування закладів соціально-культурної сфери, котрі раніше фінансувалися з державного бюджету. Крім того, розширюються власні повноваження всіх місцевих бюджетів у частині фінансування муніципальних формувань з охорони громадського порядку, які утворюватимуться згідно із Законом про такі формування.

Потребують узгодження Закони України “Про соціальні послуги” та “Про місцеве самоврядування” від 21.05.1997 № 280/97-ВР (ст. 34 “Повноваження у сфері соціального захисту населення”), адже перелік власних і делегованих повноважень органів місцевого самоврядування відстає від змін у соціальному законодавстві, передусім у частині, що регулює забезпечення соціального обслуговування (надання соціальних послуг) за місцем проживання. Слід унормувати й статус фахівців із соціальної роботи та їх відносини з органами місцевого самоврядування.

Доцільно переглянути зміст статей 22 та 23 Закону України “Про місцеві державні адміністрації” від 09.04.1999 № 586-XIV, а саме: перенести окремі пункти ст. 22 (“Повноваження в галузі науки, освіти, охорони здоров’я, культури, фізкультури і спорту, материнства і дитинства, сім’ї та молоді”), що стосуються материнства і дитинства та сім’ї, до ст. 23 (“Повноваження в галузі соціального забезпечення та соціального захисту населення”).

Суттєву частку в інституціональній структурі соціально орієнтованої державної бюджетної політики мають міжбюджетні відносини. Зазначимо, що модель таких відносин являє собою інституціональний підхід до визначення організаційних основ взаємовідносин між рівнями влади, пов’язаний із політикою уряду та місцевих адміністрацій у розв’язанні проблем розподілу доходів та видатків між ланками бюджетної системи. А. В. Феценко, П. В. Проноза, Н. В. Кузьминчук [19, с. 105–108] визначають дві основні моделі (централізовану та децентралізовану), механізм дії яких зумовлюється сукупністю методів та інструментів і базується на відповідних принципах функціонування (рисунок).

Рисунок. Моделі міжбюджетних відносин

Джерело: Феценко А. В. Бюджетна система України : навч. посіб. / А. В. Феценко, П. В. Проноза, Н. В. Кузьминчук. – К. : Кондор, 2008. – 440 с.

Можна погодитися з позицією В. М. Гриньової та М. М. Новікової [20] стосовно того, що вітчизняна система міжбюджетних відносин ґрунтується на централізованій моделі бюджетного федералізму, основні ознаки якої успадковані від адміністративно-командної системи управління, що проявляється у збереженні пріоритетності нормативного методу розподілу бюджетних коштів і великій частці трансфертних платежів у доходах місцевих бюджетів, а отже, свідчить про доволі високий ступінь їх залежності від центрального бюджету. Крім того, чинна модель сприяє посиленню тенденції централізації фіскальних функцій держави та обмеженню місцевих органів влади в реалізації основних функцій управління бюджетним процесом. Така ситуація негативно впливає на розвиток міжбюджетних відносин в Україні.

На наш погляд, у розрізі реалізації стратегії соціалізації бюджетної політики України, ефективною є децентралізована модель міжбюджетних відносин, але за умови, що інституціональна структура соціально орієнтованої державної бюджетної політики забезпечує дієвість механізму цих відносин через альтернативні ефективні методи і засоби впливу на соціально-економічний розвиток регіонів.

В умовах істотної обмеженості бюджетних можливостей щодо розв'язання багатьох соціальних проблем виникає потреба в залученні додаткових джерел позабюджетного фінансування, насамперед інвестицій великого бізнесу, шляхом підвищення корпоративної соціальної відповідальності.

В Україні останніми роками підприємства найчастіше беруть участь у системі надання соціальних послуг саме шляхом благодійної допомоги у таких формах: традиційна благодійність, стратегічна благодійність, соціальне інвестування. Згідно з даними звіту про результати глобального договору ООН, в Україні лише третина підприємств (37,5 %) здійснює соціальні інвестиції; у 50 % із них протягом п'яти років обсяги соціальних інвестицій не змінилися, у 46 % – зменшилися, у 4 % – зросли. Найчастіше соціальні інвестиції здійснювали великі компанії, розташовані в Донецькій, Харківській та Одеській областях. За сферою діяльності це переважно будівельні компанії, підприємства зв'язку та підприємства, що надають юридичні, консалтингові послуги, займаються готельним, ресторанним бізнесом, туризмом, ЗМІ. Суттєвої різниці у здійсненні соціальних інвестицій компаніями різної форми власності не простежується. Пріоритетними для соціальних інвестицій підприємства вважають сферу охорони здоров'я, допомогу дітям та освіту [21].

Одним зі стимулів залучення до сфери соціального обслуговування суспільного і приватного секторів стало прийняття Європейським Союзом законодавчих норм, які зобов'язали уряди країн-членів відкрито та на конкурсних засадах визначати постачальників при купівлі товарів і послуг. Тому розвиток України як демократичної держави європейського типу неможливий без реформування соціальної сфери із залученням недержавного сектору до реалізації соціальної політики.

Для вітчизняних підприємств недержавного сектору не створено сприятливих умов для виходу на ринок соціальних послуг і отримання замовлень від держави на їх надання. Переваги щодо фінансування соціальних послуг дотепер мають державні установи, котрим надається пріоритет стосовно не-

державних постачальників. Для альтернативних постачальників існують як фінансові (податки, принципи розподілу бюджету), так і нефінансові (недосконале законодавство щодо неурядових організацій, благодійної діяльності, ліцензування тощо) проблеми.

Останніми роками у світовій практиці поширюється модель багатоканального фінансування соціальної інфраструктури. Поєднання бюджетних і позабюджетних джерел дає змогу залучати додаткові кошти для задоволення соціально важливих потреб різних верств населення, забезпечувати стабільне функціонування закладів освіти, охорони здоров'я, науки, культури і мистецтва та інших галузей соціальної інфраструктури.

Соціальна політика України до сьогодні недостатньо враховувала потенційно широкий спектр соціальних процесів, результатом чого стала провідна роль держави, котра, як свідчить багаторічна практика, не в змозі забезпечити повномасштабний соціальний захист населення. Пошук засобів активізації згаданої політики, розв'язання суперечностей бюджетної політики, проблем соціалізації міжбюджетних відносин, збалансованості доходів бюджету і соціальних зобов'язань держави, розвитку виробничої й соціальної інфраструктури робить доцільним підвищення соціальної відповідальності бізнесу.

Основним інституціональним механізмом підвищення рівня корпоративної соціальної відповідальності є соціальний діалог та ефективна організація і функціонування системи соціального партнерства. Через недооцінювання таких структурних елементів соціального партнерства, як галузеві й регіональні ради, їхні можливості залишаються нереалізованими. Діяльність цих організацій, на нашу думку, є основою активізації соціальної спрямованості бізнесу на регіональному рівні.

Доцільні також розроблення та прийняття роботодавцями Соціальної хартії підприємців України, що ґрунтуватиметься на Європейській соціальній хартії, де буде визначено інституціональні механізми соціальної відповідальності бізнесу на галузевому рівні (наприклад, соціальні кодекси великих компаній або їх об'єднань). Вважаємо, що такі заходи в стратегічній перспективі здатні забезпечити стійкий баланс між інтересами бізнесу, влади і суспільства, безконфліктне входження в динамічний глобальний процес соціалізації суспільного розвитку.

Таким чином, інституціональна структура соціально орієнтованої державної бюджетної політики має сприяти зміцненню національного державно-приватного партнерства, підвищенню ефективності управління державним сектором економіки, вдосконаленню корпоративного управління, створенню інституційних механізмів забезпечення функціонування різних форм власності та господарювання і визначенню їх оптимального співвідношення.

Список використаних джерел

1. Державний бюджет і бюджетна стратегія в умовах економічних реформ : у 4 т. / ДННУ "Акад. фін. управління". – К., 2011. – Т. 4: Державні соціальні видатки: напрями раціоналізації та підвищення ефективності. – 2011. – 608 с.
2. Лібанова Е. М. Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки : кол. моногр. / [Е. М. Лібанова, О. В. Макарова,

- І. О. Курило та ін.] ; за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 320 с.
3. *Лібанова Е. М.* Соціальні проблеми модернізації української економіки / Е. М. Лібанова // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 1 (17). – С. 5–22.
 4. *Лібанова Е. М.* Соціальні результати державних програм: теоретико-методологічні та практичні аспекти оцінювання / Е. М. Лібанова, О. В. Макарова, В. Г. Саріогло. – Умань : Сочінський, 2012. – 312 с.
 5. Фінансова система національної економіки: проблеми розвитку та управління змінами : у 3 т. / за заг. ред. Т. І. Єфименко ; ДННУ “Акад. фін. управління”. – К., 2012.
 6. *Єфименко Т. І.* Податки в інституційній системі сучасної економіки. – НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2011. – 688 с.
 7. *Єфименко Т. І.* Фіскальна консолідація в контексті антикризового регулювання / Т. І. Єфименко, С. С. Гасанов, В. П. Кудряшов // Фінанси України. – 2013. – № 2. – С. 7–20.
 8. *Деева Н. М.* Потенціал соціалізації і його регулювання в економіці: теорія, методологія, перспективи : монографія / Н. М. Деева ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Д. : АРТ-ПРЕС, 2006. – 443 с.
 9. *Матвійчук В. М.* Упровадження в Україні стандартів якості соціальних послуг населенню / В. М. Матвійчук // Фінанси України. – 2014. – № 6. – С. 7–18.
 10. *Надрага В. І.* Соціальні видатки в контексті фінансової стабільності України / В. І. Надрага // Фінанси України. – 2014. – № 9. – С. 43–51.
 11. *Огонь Ц. Г.* Бюджет: взаємозалежність зобов'язань і фінансових можливостей держави / Ц. Г. Огонь // Фінанси України. – 2014. – № 2. – С. 7–18.
 12. *Павлюк К. В.* Інноваційні механізми фінансування охорони здоров'я в умовах посткризового відновлення економіки / К. В. Павлюк // Фінанси України. – 2013. – № 2. – С. 93–102.
 13. *Павлюк К. В.* Модернізація системи соціального захисту в контексті накопичення соціального капіталу в Україні / К. В. Павлюк, О. В. Степанова // Фінанси України. – 2012. – № 6. – С. 15–29.
 14. *Павлюк К. В.* Децентралізація в системі фінансування охорони здоров'я / К. В. Павлюк, О. В. Степанова // Фінанси України. – 2015. – № 4. – С. 67–85.
 15. *Новіков В. М.* Економічні та гуманітарні напрями розвитку соціальної інфраструктури : монографія / В. М. Новіков, Н. М. Деева, Г. А. Дмитренко. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 511 с.
 16. Бюджетна політика в Україні в умовах ризиків сповільнення економічної динаміки : аналіт. доп. / О. О. Молдован, С. О. Біла, О. В. Шевченко та ін. ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 25 с.
 17. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
 18. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
 19. *Фещенко Л. В.* Бюджетна система України : навч. посіб. / Л. В. Фещенко, П. В. Проноза, Н. В. Кузьминчук. – К. : Кондор, 2008. – 440 с.
 20. *Гриньова В. М.* Державне регулювання економіки : підручник / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – К. : Знання, 2008. – 398 с.
 21. Глобальний договір ООН : звіт про результати КПМГ в Україні в 2011 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kpmg.com/UA/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/KPMG_in_Ukraine_Communication_on_Progress_2011_UKR.pdf.